

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: Työosuusrahojen myöntämisen perusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 57
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Elina Hienola p. 050 331 2737
palvelupäällikkö Juho Suortti p. 050 435 2770
palvelupäällikkö Armi Lehtinen, p. 040 570 1778
palvelupäällikkö Laura Vääntinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää vammaisille henkilöille työtoimintaa kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) annetun lain, sosiaalihuoltolain (710/1982) ja vammaispalvelulain (675/2023) nojalla. Vammaispalvelulaki on astunut voimaan 1.1.2025 alkaen ja samalla erityishuoltolaki on pääosin kumottu. Asiakkaille, joille palvelu on myönnetty ennen 1.1.2025 kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla, työosuusrahan maksaminen jatkuu voimassa olevan palvelupäätöksen mukaisesti enintään uuden vammaispalvelulain siirtymäajan 3 vuotta tai kunnes asiakkaan palvelutarve arvioidaan ja palvelupäätös tehdään vastaamaan uuden vammaispalvelulain mukaisia palveluja.

1.1.2025 voimaan tulleen vammaispalvelulain 27 §:n mukaisen kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan tarkoituksena on tukea kehitysvammaisen henkilön toiminta- ja työkykyä sekä edistää hänen pääsyään työelämään. Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnalla tuetaan kehitysvammaisten henkilöiden omia vahvuuksia työelämään osallistumisessa. Keski-Suomen hyvinvointialueella kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa järjestetään yksilöllisenä palveluna avotyötoimintana, toimintakeskusten ulkopuolella tavanomaisilla työpaikoilla, osittain myös ryhmämuotoisena toimintakeskuksissa.

Sosiaalihuoltolain 27 e §:n (710/1982) mukainen vammaisten henkilöiden työtoiminta on tarkoitettu työkyvyttömille henkilöille, joilla ei ole edellytyksiä osallistua työhön, ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa järjestetään vammaisille henkilöille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Työtoiminta on tarkoitettu pääsääntöisesti 18–64-vuotiaille henkilöille.

Työtoimintaan osallistuminen on asiakasmaksulain 4 §:n mukaisesti maksutonta. Työtoimintaan osallistuvalle ei makseta palkkaa, sillä kyseessä on sosiaalipalvelu, ei työsuhde. Työtoimintaan osallistuvalle voidaan kuitenkin hyvinvointialueen harkinnan mukaisesti maksaa työosuusrahaa. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan suuruuden, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty. Verovapaan työosuusrahan yläraja on 12 euroa päivässä Tuloverolain (1535/1992) 92 § 23 momentin mukaisesti.

Vammaispalvelulain mukaisesti maksettavan työosuusrahan määräksi esitetään 8 tai 12 euroa/työpäivä. Työosuusrahaa esitetään maksettavaksi vammaispalvelulain 27 §:n mukaisen kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan asiakkaalle, joka osallistuu avotyötoimintaan toimintakeskuksen ulkopuolella tavanomaisilla työpaikoilla. Työosuusrahaa

esitetään maksettavaksi tällöin 8 euroa/työpäivä osa-aikaisesti (alle 4 h/pvä) avotyöhön osallistuville ja 12 euroa/työpäivä kokoaikaisesti avotyöhön osallistuville.

Sosiaalihuoltolain 27e§ perusteella myönnettävän työtoiminnan osalta työosuusraha esitetään poistuvaksi vuoden 2026 alusta. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan maksamisesta, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty. Mikäli työtoiminnan asiakkaan palvelu on järjestetty ostopalveluna, noudatetaan työosuusrahan määräytymisessä voimassa olevan ostopalvelusopimuksen kirjauksia työosuusrahaa koskien. Näissä tilanteissa työosuusraha sisältyy ostopalvelusopimuksen päivähintaan eikä aiheuta lisäkustannuksia.

Maksettavat korvaukset olisivat voimassa toistaiseksi 1.1.2026 alkaen.

Vaikutusten arviointi

Kunnista siirtyi hyvinvointialueelle erilaisia työosuusrahojen maksamisen käytäntöjä, joita on yhtenäistetty asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi. Lakisääteisesti työosuusrahojen maksaminen ei ole velvoittavaa ja määrärahat kohdennetaan hyvinvointialueen toimipisteissä tai muilla ulkopuolisilla työpaikoilla työtoimintaan osallistuville.

Vuonna 2023 kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia työosuusrahoja maksettiin 380 000 € ja vuonna 2024 niitä maksettiin 334 000 €. Vuoden 2025 syyskuun loppuun mennessä työosuusrahoihin on mennyt 277 000 €. Talousarvioon vuodelle 2026 on varattu 229 000 € määräraha.

Arvio on, että työosuusrahojen uudelleen kohdentaminen (vammaispalvelulaki) vaikuttaa enimmillään noin 330 asiakkaaseen tulevien vuosien aikana. Työosuusraha jää maksettavaksi noin 150 asiakkaalle.

Työosuusrahan poistaminen (Shl 27e§) tuottaa vuositasolla säästöä 20 000 €. Vaikutus kohdentuu yhteensä noin 60 asiakkaaseen. Ostopalvelusopimusten osalta työosuusrahoja maksetaan asiakkaille voimassa olevan ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Työosuusrahan poisjättäminen ei tapahdu kaikilta asiakkailta yhtä aikaa, vaan jokainen asiakas kontaktoidaan ja hänen asiakassuunnitelmansa tarvittaessa päivitetään.

Käsittely muissa toimielimissä

Vammaisneuvosto käsitteli myöntämisen perusteen kokouksessaan 30.10.2025 § 62. Kokouksessa ei esitetty muutoksia myöntämisen perusteisiin.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut työosuusrahojen myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouuskäsittely

Ari-Pekka Liukkonen tuli kokoukseen klo 17.18 ennen päätöksentekoa.
Riikka Leinonen poistui klo 17.19.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.